

Kurs: **CG1009 Examensarbete, kandidat, klassisk musik, 15 hp**
2013

Kandidatexamen

Institutionen för klassisk musik, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

---

Handledare: Ann Wallström

Nina Wohler

Nerifrån och upp

Programblad och reflektion inom examensarbete

Inspelning av det självständiga, konstnärliga arbetet finns dokumenterat i det tryckta exemplaret av denna text på KMH:s bibliotek.

Examination

Måndag 3 juni kl 18:30
Stora Salen KMVH

Nina Wohlert, barockviolin

Program

Heinrich Ignaz Franz Biber (1644–1704)

Sonat i D-moll, nr 1 av Rosenkranssonaterna

Praeludium

Tema med variationer

Finale

François Couperin (1668–1733)

ur Premier Concert, ur Les Concerts Royaux

Prélude Gravement

Allemande Légèrement

Sarabande

Georg Friedrich Händel (1685–1759)

Sonate A-dur

Adagio

Allegro

Largo

Allegro

Medverkande

Nina Wohlert barockviolin,

Mayumi Kamata cembalo,

Stina Petersson barockcello

Programkommentarer

Heinrich Ignaz Franz Biber var en tonsättare och violinvirtuos från Österrike. Han var en nyckelperson ifråga om att utveckla violinens solistiska uttryck, bland annat använde han så kallad *scordatura*, alltså alternativa sätt att stämma de olika strängarna på, för att uppnå olika effekter i musiken med instrumentet. Sonat nr 1 i D-moll, som dock är stämd normalt, är hämtad ur en samling sonater som kallas Rosenkranssonaterna. En rosenkrans är ett band med pärlor, som symboliserar en meditativ serie böner som främst används inom katolska kyrkan, till exempel Fader vår och Ave Maria. Dessa böner mediterar över olika saker under olika dagar i veckan. Bibers sonat i D-moll gestaltar Marias bebådelse. Ängeln Gabriel besöker Maria för att berätta att hon ska föda ett heligt barn som skall kallas Guds son, att hon ska bli befruktad av den helige ande.

François Couperin var en av Frankrikes stora tonsättare och musiker under barocken. Han kom från en musikerfamilj, och han fick ta över sin pappas tjänst som organist i Saint-Garvais kyrka i Paris. Couperins främsta instrument var cembalo och han skrev flera böcker för detta instrument, dels med mycket musik, men även med ett pedagogiskt innehåll. Han blev senare anställd vid hovet, där han gav en konsert i veckan med olika kammarmusik. Les Concerts Royaux, de kungliga konserterna, spelas ofta på cembalo, men om man läser förordet verkar det vara tänkt att kunna spelas på man-tager-vad-man-haver. Vissa satser i en del av konserterna har dessutom en egen utskrivna andrastämma, så det är antagligen tänkt att kunna vara för olika typer av sättningar.

George Friedrich Händel föddes i Tyskland, men flyttade senare till England. Han är kanske mest känd för sina operor och oratorier, däribland ”Messias”. Ovanligt nog för sin tid, så kom den här stora musikern inte själv från en musikerfamilj. Pappan ville att pojken skulle studera juridik, och när han märkte sonens musikintresse så förbjöd han honom att befatta sig med några som helst instrument. Men lille George Friedrich lät sig inte stoppas så lätt, utan smugglade in ett litet klavikord högst upp i huset, dit han smet undan så fort han fick tillfälle. På besök hos Hertig Johan Adolf I, lät sig fadern dock övertalas av nämnde hertig till att låta sonen börja få musikundervisning. Och för det är vi alla idag mycket glada!

Reflektioner

Det är en lyx att få utbilda sig, att få lära av folk som är experter och kan så mycket, och att få handledning i hur man själv kan forska vidare och fortsätta att utvecklas. Som många andra på Kungliga Musikhögskolan har jag gått både en musiker- och en pedagogutbildning. Detta har jag gjort för att bygga en så stabil grund som möjligt inför mitt framtida yrkesliv. Men nu när det är dags att gå ut i den stora världen så är det dags att fråga sig ”hur GÖR jag egentligen?”.

Att musicera är en otroligt avancerad sysselsättning, med många olika saker att ta hänsyn till. I barockmusiken blir det extra tydligt hur allting hänger samman, där byggs nämligen all musik från continuogruppen som utgör basen både klangligt och i gruppen som spelar tillsammans. Jag själv spelar i ett folkmusikband med en annorlunda sättning med fiol, flöjt, nyckelharpa, saxon och säckpipa. Men trots att det är en otraditionell sammansättning av instrument så sitter musiken ihop på samma sätt även här, allting byggs från basen som utgörs av barytonsaxofonen i det här fallet. Sedan byggs det uppåt utifrån den, nerifrån och upp. Från folkmusiken med dess sagor så influeras sedan barockmusiken, vad betyder egentligen tonerna? Hur liten var egentligen Maria? Var ängeln Gabriel sträng eller snäll? Vad kan en berätta med Bibers musik? Denna influens speglas sedan i lärarrollen när en elev på frågan om vad låten handlar om svarar ”En liten vit mus”. ”Hur låter en liten vit mus då?” Och eleven svarar ”vi måste nog spela på den ljusaste strängen, på e-strängen”. Åtta år gammal så befinner hon sig redan i musikens kärna, vilken är vad musiken egentligen vill förmedla, Att en liten mus säkerligen spelar på den ljusaste strängen på fiolen.

Hur kan eleven redan vara så djupt inne i musiken att hon struntar i hur den brukar framföras och istället tänker utifrån hur den bör framföras? Det kanske snarare är så att hon inte hunnit gå igenom den långa läroperiod som krävs för att uppnå en så pass hög grad av tekniskt kunnande så att man kan genomföra en musikerutbildning. Därför har hon inte hunnit ta intryck av så många människors åsikter om hur de tycker att musiken ska vara. Strunt samma att låten om den vita musen är skriven på a-strängen, en vit mus piper ju jättehögt och ska därför spelas på e-strängen. Att utbilda sig till musiker måste vara en cirkel. Under min utbildning har jag lärt mig en fantastisk mängd saker, men i slutändan så måste all denna kunskap användas för att främja musikens bästa enligt mig själv och bygga den från grunden. Inifrån och ut. Nerifrån och upp.

